

A GYERMEKEK SZÁMÁRA KÁROS INTERNETES ADATTARTALMAK KEZELÉSÉNEK NEMZETKÖZI TENDENCIÁI ÉS MAGYARORSZÁGI KIHÍVÁSAI

Bozsó Beáta*, Szombathelyi Nóra* és Kinyó László**

*Szegedi Tudományegyetem, BTK, kommunikáció szak

**Szegedi Tudományegyetem, BTK, Neveléstudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: személyiségfejlődésre ártalmas internetes adattartalmak, szabályozási lehetőségek

A nemzetközi pszichológiai empirikus kutatásokban az Internet gyermekek személyiségfejlődésére gyakorolt hatásainak feltárása egyre nagyobb figyelemben részesül. E vizsgálati koncepció keretében Yan (2005) az internethasználat esetleges pozitív és negatív következményeinek megértésében az életkorspecifikus jelleget hangsúlyozza. A hiánypótló törekvések eredményeként a korábbi, tudományos paradigmákat nélkülöző, szociológiai jellegű közvélemény-kutatások így nemcsak új értelmezési kerettel egészülnek ki, hanem az oktatáskutatás számára is releváns elméleti következtetések levonására nyújtanak lehetőséget.

A világháló gyermekekre gyakorolt hatásmechanizmusai közül a szakirodalmak kiemelt figyelemben részesítik a jogellenes és káros internetes adattartalmak (pornográf, agresszív, szélsőséges politikai nézeteket valló oldalak, gyűlöletbeszéd stb.) esetleges korlátozásának lehetőségeit, valamint a gyermekek gondatlan internethasználatának (személyes adatok közzététele, online vásárlás stb.) csökkentésére, a biztonságos internetezés módszereinek elsajátítására irányuló pedagógiai kezdeményezéseket.

Prezentációnkban Ausztrália, Kanada, az Egyesült Államok és az Európai Unió egyes tagállamainak internetes tartalomszabályozásra, illetve tudatosságnövelésre vonatkozó kormányzati szintű, és civil kezdeményezéseken alapuló megoldási lehetőségeinek bemutatása mellett számos következtetést is megfogalmazunk arra vonatkozóan, hogy a hazai közoktatásban miként lennének alkalmazhatóak a rendelkezésre álló nemzetközi eredmények.

Demokratikus országokban az állampolgárok alkotmányos véleménynyilvánítási szabadságának állami korlátozására – a jogellenes esetek kivételével – az Interneten sincs lehetőség, az egyes országok gyakorlata azonban azt mutatja, hogy az alap- és középfokú intézményekben tanuló gyermekkorú felhasználókat az iskolák különféle technikai megoldásokkal (elsősorban szűrőprogramokkal) távol kívánják tartani a káros és nemkívánatos internetes adattartalmaktól. Mindezek mellett az Európai Unió már 1999-től egy átfogó, széleskörű társadalmi közmegegyezésen alapuló közösségi gyermekvédelmi gyakorlat kereteinek kidolgozására törekszik. E célkitűzés jegyében a közelmúltban egyrészt 20 országot érintő forródrótszolgálat, és 21 tagállamban működő tudatosságnövelő csomópont kialakítására került sor, másrészt az Európai Bizottság Eurobarometer felmérésének eredményei a pedagógus-szülő-diák kapcsolatrendszerben a pedagógusok szerepének felértékelődéséről tanúskodnak. A szülők ugyanis több információval szeretnének rendelkezni a biztonságos internethasználat szabályairól, s a tájékoztatás kívánatos forrásaként elsősorban a pedagógusokat jelölik meg.

A nemzetközi kutatási eredmények alapján egyes Interneten található adattartalmak a diákok bevallása szerint is zavarba ejtőnek minősülnek. A bemutatott tendenciák összességében azt jelzik számunkra, hogy a tanárképzésben szerepet kell kapnia a tanárjelöltek IKT-kompetenciájának fejlesztésére irányuló elképzeléseknek.